

LOGBOEK CHEMOURS

Voor : College B&W en Gemeenteraad
Van : Wethouder Ed Goverde
Datum : 5 april 2022
Betreft : Activiteitenoverzicht dossier Chemours/DuPont

Conform toezegging aan de gemeenteraad van 12 april 2016 doe ik u hierbij een periodiek overzicht toekomen van de activiteiten rondom het dossier Chemours/DuPont.

Periode december 2021 – april 2022

Aansprakelijkstelling

In 2018 zijn wij, samen met Papendrecht en Dordrecht en inmiddels ook Molenlanden (hierna: de gemeenten), gestart met de aansprakelijkstelling van Chemours en DuPont en Corteva (hierna: de bedrijven) voor de schade die wij hebben geleden, lijden en mogelijk in de toekomst nog zullen lijden als gevolg van de uitstoot van PFOA en GenX-stoffen. Overleg tussen de gemeenten en beide bedrijven en tussen de advocaten heeft geleid tot een schriftelijke afwijzing van de aansprakelijkstelling van de zijde van de bedrijven. De gemeenten besloten hier niet in te berusten en hebben het Juridisch Kennis Centrum (JKC) en de externe advocaat de opdracht gegeven om verdere juridische stappen te nemen. Dit heeft ertoe geleid dat wij medio april 2021 een formele dagvaardingsprocedure zijn gestart. Doel hiervan is het verkrijgen van een 'Verklaring van recht' van de rechter, dat de bedrijven onrechtmatig hebben gehandeld. Indien de rechter hier in mee gaat is dat een belangrijke basis voor een procedure om schade te verhalen. Niet alleen voor de gemeenten, maar ook voor particulieren en bedrijven die kosten hebben gemaakt door toedoen van de bedrijven.

In december 2021 hebben de bedrijven een uitgebreide reactie gegeven op de dagvaarding, de zogenoemde 'conclusie van antwoord'. Naar aanleiding van de stukken heeft de rechtbank Rotterdam besloten eerst een zitting te houden waarin een aantal formele punten, zoals verjaring en ontvankelijkheid aan de orde komen, alvorens over wordt gegaan tot een inhoudelijke zitting. Deze eerste zitting zal voorjaar/zomer 2022 plaatsvinden. De inhoudelijke zitting volgt pas eind 2022 of wellicht zelfs in 2023. De advocaat buigt zich op dit moment over de reactie van de bedrijven en stelt het pleidooi voor de zitting(en) op.

Moestuinonderzoek

Op 4 juni 2021 heeft het RIVM de uitkomsten van de herbeoordeling van de moestuinonderzoeken uit 2018 gepubliceerd. Deze herbeoordeling was nodig omdat de European Food Safety Authority (EFSA) de risicogrenswaarden voor PFOA (en 3 andere PFAS-stoffen) aanzienlijk had aangescherpt. Op grond van de herbeoordeling in 2021 heeft het RIVM haar advies voor moestuinen aangescherpt en zij adviseert voor moestuinen binnen een straal van 1 km van de fabrieken uit voorzorg geen groente en fruit uit de eigen moestuin te eten.

Voor moestuinen buiten deze straal was geen advies mogelijk. De concentraties waren in het eerdere onderzoek niet meetbaar (lager dan de 'detectielimiet'). Om moestuineigenaren op grotere afstand van de fabrieken een gedegen en betrouwbaar advies te geven over het veilig gebruiken en consumeren uit eigen moestuin is daarom aanvullend onderzoek nodig. Dit is bovendien mogelijk omdat inmiddels de meettechnieken sterk zijn verbeterd.

Voortgang gewasonderzoek

De bemonstering voor het moestuingewasonderzoek uitgevoerd bij 19 moestuinen in de gemeenten en 2 referentietuinen in de Hoeksche waard is afgerond. Dit is naar tevredenheid uitgevoerd. De monsters worden geanalyseerd door Wageningen Food en Safety Research (WFSR). Het RIVM zal de analyseresultaten in een berekeningsmodel plaatsen om deze om te zetten naar een conclusie over blootstelling aan PFAS door het eten van groenten en fruit per soort uit de onderzochte moestuincomplexen. Dit rapport wordt door GGD, RIVM, OZHZ en gemeenten voorzien van een voor iedereen leesbare handleiding over de risico's van het eten van groenten en fruit uit de onderzochte moestuinen. De GGD zal ook advies geven over de risico's van de huidige mate van consumptie en de mogelijkheden om deze risico's te verlagen door aangepast consumptie.

Door de grote hoeveelheid monsters en analyses, problemen met de opstart van nieuwe apparatuur en de constatering van niet verklaarbare, afwijkende gehalten in de laatste 120 (van de 750) monsters, dient de analyse van deze laatste 120 monsters opnieuw plaats te vinden. Dit heeft ervoor gezorgd dat het proces vertraging heeft opgelopen. De verwachting is dat het RIVM-rapport begin/half juni 2022 gereed is. Wij zien dit zeker als tegenslag nu eerder gecommuniceerd is dat moestuineigenaren voor het moestuinseizoen uitsluitel zouden krijgen. Daarbij moet de kanttekening worden geplaatst dat de nieuwe technieken uitzonderlijk en baanbrekend zijn. Door het gebruik van de nieuwste apparatuur is de verwachting dat straks tot zeer nauwkeurige resultaten kan worden gekomen. Deze nieuwe technieken gaan helaas gepaard met kinderziektes.

Grond- en wateronderzoek

Ook wordt er onderzoek gedaan naar de hoeveelheid PFOA en GenX in de grond en het water. De bemonstering heeft in februari en maart door Tritium plaatsgevonden en wordt door een regulier bodemlaboratorium geanalyseerd. Aan de hand van de resultaten zal Tritium een feitenrapport per moestuincomplex produceren. Ingenieursbureau Arcadis gaat met deze gegevens en de gegevens van de gewasanalyses en de blootstellingsberekeningen van het RIVM proberen om relaties leggen tussen gehalten PFAS in de gewassen en die in grond en water. Of dit lukt is afhankelijk van de resultaten van beide onderzoeken. Dit wordt gepresenteerd in een overkoepelend rapport van Arcadis.

Communicatie moestuineigenaren

De moestuineigenaren worden op regelmatige basis op de hoogte gebracht van de laatste stand van zaken. In januari is telefonisch contact geweest met moestuineigenaren over de bemonstering voor het grond- en wateronderzoek. Daarnaast zijn de moestuineigenaren begin februari en eind maart per brief geïnformeerd over de stand van zaken van bemonstering en onderzoek. Uiteraard stellen we hen persoonlijk op de hoogte zodra de uitkomsten van de onderzoeken gereed zijn.

Wij zijn verder erg blij met de bereidwilligheid van de moestuinverenigingen om mee te werken aan de onderzoeken. In onze contacten met de moestuineigenaren geven de meesten aan erg tevreden te zijn over de wijze waarop het onderzoek wordt uitgevoerd en hoe zij daarin worden betrokken. Vragen en/of onduidelijkheden worden vrijwel direct opgepakt.

SPUK subsidie

Eerder hebben wij u geïnformeerd over de specifieke uitkering voor buitensporige

verontreinigingen door PFAS (SPUK) die door gemeenten Dordrecht, Papendrecht, Molenlanden en Sliedrecht is aangevraagd en toegekend. Er is een bedrag ontvangen van € 3.559.662,-. Met dit bedrag kunnen wij onder meer het moestuinonderzoek en eventuele vervolgstappen daarop financieren. Ook is het bedoeld voor verdere kennisontwikkeling, de juridische ondersteuning in de aansprakelijkheidstelling van de bedrijven en eventuele saneringsopgaven. Het bedrag is een goede start, maar het is onzeker of het voor de langere termijn voldoende is. Als gemeenten gezamenlijk hebben we namelijk 6 miljoen euro aan subsidie aangevraagd en nu dus (slechts) 58% daarvan toekend gekregen. Het is op dit moment onduidelijk of er een nieuwe ronde zal worden gestart om een dergelijke subsidie aan te vragen. Zodra daar meer over bekend is, zullen wij u daarover informeren.

De kosten die wij maken als gevolg van de PFOA emissies blijven onderdeel uitmaken van de aansprakelijkheidstelling. Mochten wij in het gelijk worden gesteld en zou Chemours een schadevergoeding moet betalen dan wordt dat achteraf verrekend met de subsidie. Dit is zo in de aanvraag voor de subsidie opgenomen om de aansprakelijkheidstelling niet te doorkruisen.

Vergunningen

Revisievergunningen

Reeds in 2018 hebben Chemours en DuPont een eerste formele aanvraag voor een revisievergunning ingediend bij de DCMR. Deze vergunningsherziening beoogt ook de bedrijfsactiviteiten van DuPont, die momenteel nog deel uitmaken van de vergunning van Chemours, af te splitsen en apart te vergunnen. Dit traject is om diverse redenen steeds weer vertraagd:

- De aanvragen waren niet compleet of onvoldoende van kwaliteit (o.a. op grond van de beoordelingen van MOB).
- Met de komst van DOW Benelux B.V. was er nog een 3^e splitsingsvergunning nodig.
- Diverse zaken zijn via aparte vergunningen of via ambtshalve wijzigingen vooruitlopend op de revisievergunning met prioriteit opgepakt (met name reductie van GenX emissies).

Waar op het fabrieksterrein drie bedrijven opereerden onder een gezamenlijke omgevingsvergunning milieu, is de inspanning erop gericht dat elk bedrijf in 2022 beschikt over een zelfstandige en aan de laatste stand der techniek aangepaste revisievergunning om daarmee een hoog niveau van bescherming van het milieu te waarborgen.

Publicatie/Beroepen revisievergunning DuPont en Dow

Wij hebben u eerder geïnformeerd over de publicatie van de definitieve beschikkingen voor de revisievergunningen van Performance Materials Netherlands B.C. (Dow) en DuPont. Deze hebben plaatsgevonden op 14 september 2021 (Dow) en 26 oktober 2021 (DuPont).

Tegen de revisievergunning van Dow is beroep aangetekend door Oasen en Evides (gezamenlijk), een inwoner en het bedrijf zelf. Tegen de revisievergunning van DuPont is beroep aangetekend door Oasen en Evides (gezamenlijk) en DuPont zelf. De inwerkingtreding van beide vergunningen is niet door middel van een voorlopige voorziening bij de rechtbank geschorst, wat betekent dat zowel Dow als DuPont moeten voldoen aan hetgeen in de vergunning gesteld is. Onze gemeente heeft zich bij de rechtbank aangemeld als belanghebbende in deze zaken. Dat betekent dat wij door de rechtbank op de hoogte worden gehouden van de voortgang en eventueel kunnen inspreken indien dan noodzakelijk is.

Planning ontwerpbeschikking Chemours

De ontwerpbeschikking voor de revisievergunning van Chemours wordt naar verwachting begin april 2022 gepubliceerd. Vanaf het moment van publiceren zal een inspraakperiode van zes

weken open staan. Aan de ontwerpbeschikking wordt door alle betrokken partijen voortvarend gewerkt. Vanwege de complexiteit, de betrokkenheid van meerdere bevoegde gezagen en de noodzakelijke samenhang tussen meerdere afzonderlijke besluiten heeft de ontwerpbeschikking langer op zich laten wachten.

Vergunningen beperken GenX emissies.

U bent eerder erover geïnformeerd dat Chemours beroep heeft ingesteld tegen de beschikking op de door Chemours aangevraagde vergunning voor diverse emissie-reducerende technieken (luchtemissie). Het beroep betrof daarbij niet de reductie zelf, maar enkele bijhorende technische voorschriften. Overleg met de betrokken gemeenten en Chemours heeft geleid tot een aangepast besluit, waarin enkele zaken zijn verduidelijkt. Hierdoor heeft Chemours het verzoek om een voorlopige voorziening ingetrokken en is de beschikking in werking getreden. Chemours is nu formeel toegestaan om de emissie-reducerende maatregelen - waarmee de emissie van FRD naar de lucht met 99% wordt teruggedrongen ten opzichte van 2017 - definitief te installeren en in te regelen. De reductie van 99% is praktisch gezien ook reeds het geval i.v.m. de tijdelijke installaties die al in gebruik zijn.

Het door Chemours ingestelde beroep is niet ingetrokken en is op verzoek van Chemours gevoegd behandeld met de lopende beroepszaak tegen de derde ambtshalve aanpassing van de vergunning. De Rechtbank heeft de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) verzocht onderzoek te doen en zij hebben een deskundigenverslag uitgebracht. Eerder informeerden wij u dat de beroepszitting naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 zou plaatsvinden. Dit is inmiddels verzet naar de tweede helft van 2022. Wij houden u op de hoogte van de uitkomst van de procedure.

Samenvattend

- In april 2021 zijn de gemeenten Sliedrecht, Papendrecht, Dordrecht en Molenlanden een dagvaardingsprocedure gestart tegen Chemours en DuPont en Corteva. Doel is een rechter te laten verklaren dat de bedrijven een onrechtmatige daad hebben verricht met het uitstoten van PFOA en GenX. De eerste (procedurele) zitting zal voorjaar/zomer 2022 plaatsvinden. De inhoudelijke zitting volgt naar verwachting eind 2022, of zelfs in 2023.
- Er wordt onderzoek gedaan naar moestuingewassen, grond en water. De bemonstering is afgerond en monsters worden geanalyseerd. De moestuineigenaren hebben uitstekend hun medewerking verleend. De verwachting is begin/half juni duidelijkheid te hebben over een veilig en verantwoord gebruik van de moestuinen.
- De samenwerkende gemeenten hebben vanuit de SPUK een subsidie van € 3,5 mln. ontvangen vanuit het Rijk om PFOA gerelateerde opgaven aan te pakken. Dit geld gaat o.a. gebruikt worden voor het moestuinonderzoek, kennisontwikkeling en, indien nodig, saneringsopgaven.
- Chemours stoot daarnaast nog andere ZZS en potentiële ZZS uit (o.a. TFE, Ether en HFP). Hun doel is deze emissies in 2030 met 99% te hebben gereduceerd. Deze termijn vinden wij niet acceptabel. Ons werk gaat daarom door om ook de emissies van de overige schadelijke stoffen versneld terug te dringen naar 0. Dit is een belangrijk punt in de lopende beroepszaak m.b.t. de ambtshalve wijziging en onderdeel van de revisievergunning.
- Uiteraard blijven wij, samen met de andere gemeenten en onze adviseur dicht op de vergunningstrajecten zitten om de belangen van Sliedrecht te behartigen. Onze inzet: geen emissie van (zeer) gevaarlijke stoffen in onze leefomgeving.